

Fundació MAP

Guia per a la intimitat

Material propi de l'entitat

Lectura Fàcil (LF)

Sumari

1.	Guia per garantir el respecte a la intimitat.....	3
➤	Base ètica.....	3
➤	Principis ètics.....	4
2.	Definicions.....	6
➤	Conclusions.....	8
3.	Cures personals	9
➤	Recomanacions generals	9
➤	Recomanacions específiques	10
4.	Intimitat i imatge	13
➤	La cura de la imatge personal.....	13
➤	Difondre imatges de persones	14
5.	Intimitat i relacions entre persones	16
➤	Relacions entre persones	16
➤	Relacions sexuals i afectives	17
➤	Visites de persones externes.....	18
6.	Intimitat, espais i pertinences.....	19
➤	Supervisions dels espais propis i íntims.....	19
7.	Intimitat al final de la vida i en la mort.....	22
➤	Al final de la vida	22
➤	Després de la mort	22
8.	Quins riscos per a la intimitat té l'assistència molt de temps?.....	24
➤	Accions recomanades per evitar aquests riscos	24
➤	Comunicació i tracte	25

1. Guia per garantir el respecte a la intimitat

Moltes vegades accedim a la vida privada i íntima de les persones i de les famílies que ajudem en les intervencions socials. Això implica una gran responsabilitat.

Aquesta intervenció s'ha de fer complint dues condicions:

1. **Generant confiança.**

A la vida privada és on som més vulnerables.

Utilitzem la confiança per evitar que algú se senti amenaçat.

2. **Aconseguint el consentiment**

de la persona que rep el nostre suport.

Una persona que no entengui

aquesta entrada a la seva intimitat i l'autoritzi

pot sentir-se agredida.

➤ **Base ètica**

Les persones professionals tenim l'obligació de respectar la intimitat de les persones ateses.

Per això, tindrem en compte els aspectes següents:

- Evitarem les intromissions innecessàries.
- Intervindrem a la vida privada de les persones respectant la seva dignitat i evitant situacions d'humiliació que l'afectin emocionalment.

➤ **Principis ètics**

- Atendre les persones sense fer mal la seva integritat física o psíquica.
- Respectar la identitat i singularitat de cada persona, i evitar la intromissió a la seva vida privada sense consentiment.
- Respectar les emocions des de l'àmbit de la intimitat, on només s'hi pot intervenir si cal protegir-la de possibles riscos.
- Oferir suports perquè es pugui tenir una vida íntima.
- Capacitar les persones perquè puguin decidir sobre el seu entorn.
- Oferir espais privats i íntims quan sigui necessari.
- Buscar recursos perquè les intervencions es puguin fer mantenint els espais d'intimitat.
- Donar importància a la imatge i l'estimació socials.
- Evitar sobreexposar les limitacions i dèficits de les persones per prevenir l'estigma i el rebuig social.
- Reconèixer les relacions entre persones basades en què hi ha identitats diferents.
- Possibilitar les relacions íntimes d'amor.
- Fer intervencions solidàries.

- No generalitzar i acceptar la diversitat per respecte a la intimitat d'altres persones.
- Capacitar les persones professionals perquè evitin situacions incòmodes i humiliants.
- Dubtar de les accions que envaeixin la intimitat de la persona atesa.

2. Definicions

Intimitat

El que pertany a una persona per mantenir la seva vida i els actes personals fora de l'àmbit públic.

Part més íntima de la vida d'algú,
que inclou sentiments, creences, forma de pensar,
informacions sobre la salut i altres qüestions personals:
el cos, la sexualitat, les relacions entre persones...

Àmbit privat

Coses personals i particulars de cada persona
i el seu entorn més proper.
Cada persona té dret a protegir-lo.
Allò que no correspon a l'àmbit públic.

Àmbit públic

Allò relacionat amb la comunitat.
Tothom ho pot veure o saber.

Protecció de la intimitat

Necessitat i dret de les persones de protegir la seva vida
d'intromissions per part de persones no autoritzades.
Inclou l'àmbit íntim i el privat.
També és un dret de totes les persones
garantit a la Constitució espanyola.

Tipus d'intimitat:

- **Intimitat corporal o física**

Protegir el cos de les persones de la mirada dels altres i de l'ús que en puguin fer altres persones.

- **Intimitat psicològica o interior**

Tenir cura i respecte envers els pensaments, la ideologia, la vida afectiva, les creences i els valors de la persona.

- **Intimitat informativa**

Les persones tenen dret que es protegeixin les informacions personals, que es conegui només una part d'aquestes informacions, i que es guardin en secret les informacions privades.

El tractament correcte de la informació serveix per evitar els comentaris incòmodes sobre persones i situacions.

- **Intimitat de decisió**

Respectar la necessitat d'intimitat quan s'han de prendre decisions.

- **Intimitat espacial**

Els espais i els objectes que formen l'àmbit privat són importants per mantenir relacions entre persones i per fer activitats privades.

➤ **Conclusions**

Respectar la intimitat d'una persona implica reconèixer que té una vida privada. Per això, cal una relació de confiança i la protecció del benestar físic i emocional.

L'entitat i les persones professionals tenen l'obligació d'aconseguir el dret a la intimitat de tothom.

També es duran a terme accions que garanteixin aquest dret i que previnguin situacions que el posin en risc.

3. Cures personals

Per evitar que una persona se senti amenaçada quan se li fan cures s'ha de vigilar de no envair la seva intimitat corporal.

Això pot passar si no es tenen en compte la diferència de gènere, l'edat i la identitat cultural.

➤ **Recomanacions generals**

- Respectar la intimitat en les cures diàries:
els espais han de ser personalitzats,
han d'oferir seguretat i confort.
- Oferir un tracte adequat:
informar la persona sobre què farem,
preguntar-li les preferències,
i aconseguir que participi, si és possible.
- Adaptar-se al ritme i a les preferències de la persona.
- Presentar-se quan la persona professional sigui nova
o la persona atesa no la identifiqui.
- La quantitat de participants ha de ser la necessària
per a l'atenció íntima.
- Intentar que en els moments de més intimitat
(lavabos, dutxes, canvis...)
la persona de suport sigui del mateix sexe.
O preguntar-li a la persona atesa
si la incomoda que no sigui del mateix sexe.

- Intentar que les tasques que afecten la intimitat de la persona atesa es facin en espais privats (habitació, lavabo...).
- Evitar indicacions o correccions en veu alta que puguin molestar íntimament la persona atesa.

➤ **Recomanacions específiques**

- Aixecar-se i ficar-se al llit
 - Sempre es farà a la seva habitació: desvestir-se, posar-se la roba de dormir per ficar-se al llit.
 - Evitar que les persones estiguin al llit sense roba, excepte si volen estar així.
- Vestir-se i desvestir-se
 - Ha de ser en un lloc privat i amb la porta tancada.
 - Cuidar la imatge de la persona quan s'ha vestit.
 - Procurar no deixar la persona totalment despullada i fer la tasca de manera pausada.
- Desplaçaments
 - Evitar l'ús de les grues en espais públics per fer transferències (sofà, llit, cadira de rodes, banyera...). Millor fer-ho a dins de l'habitació o del bany.
 - Vigilar que no es vegin parts del cos o roba íntima durant els desplaçaments.
- Àpats
 - Intentar que els menjadors siguin espais agradables, amb poca gent i tranquils.
 - Fer els àpats de manera relaxada, sense presses.

- Facilitar els àpats: hi ha persones que tenen complicacions per menjar, i han de poder menjar sense mirades que les incomodin.
 - Cal asseure's al costat de la persona que menja per estar a la mateixa alçada, i no dempeus.
 - Tenir present el ritme de cada persona.
 - Evitar pitets infantils, i utilitzar-los només durant els àpats.
 - Vigilar amb les persones que s'alimenten a través d'una sonda.
- Al bany
 - Tancar la porta en el moment de la higiene o del canvi de roba.
 - Parlar amb la persona, i no entre professionals, per crear un ambient més relaxat.
 - Cal tapar les parts del cos que no necessitin higiene i procurar que la persona no estigui massa estona despullada.
 - S'ha de protegir la intimitat amb mesures que evitin el contacte visual. Cal revisar la col·locació dels miralls per evitar que s'hi reflecteixin.
 - Preparar el material necessari abans de la tasca, i que sigui accessible si la persona atesa pot col·laborar.
 - Si la persona atesa no vol que l'atengui alguna persona professional en concret, s'han de buscar solucions.
- Atenció de les incontinències
 - Atendre ràpidament les demandes d'anar al lavabo i fer-ho amb discreció.
 - Vigilar la intimitat i tancar la porta.
 - Ajudar en la neteja o el que necessiti la persona atesa.

- Evitar comentaris sobre el que farà la persona atesa
Perquè no se senti humiliada o incòmoda.
 - Fer atenció especial a les persones ateses
amb incontinència
vigilant les gesticulacions incòmodes.
 - Deixar els absorbents a l'armari i no a la vista.
 - Encara que una persona porti bolquers
se li ha d'oferir anar al lavabo.
 - No es posaran horaris fixes per a tothom.
Cada persona necessita un tracte personificat.
- **Altres cures**
 - Les tasques, com tallar les ungles,
curar una ferida, depilar o afaitar,
es faran en espais privats i sense altres persones.
 - Si la persona utilitza alguna pròtesi,
no es deixarà a la vista
ni es permetrà que la persona sigui vista
sense la pròtesi.

4. Intimitat i imatge

La imatge personal és un dret protegit.

Es necessita autonomia per gestionar la pròpia imatge.

S'ha de protegir l'honor i evitar la discriminació.

S'han de respectar les diferències culturals, d'edat i de gènere.

➤ **La cura de la imatge personal**

Forma part dels suports oferts a les persones ateses.

l es farà de la manera següent:

- Sensibilitzar i informar les famílies de la importància d'aquesta cura.
- Capacitar els professionals en tècniques d'estètica i cura personal.
- Triar materials per a la cura personal que siguin quotidians.
- Donar suport a la persona perquè tingui bon aspecte i porti la roba adequada a l'estació de l'any.
- Evitar que tothom vagi vestit igual, perquè no es respectaria la individualitat de cadascú.
- Demanar a cada persona què li agrada i com li agrada.
- Donar opcions perquè pugui triar la seva imatge.
- Observar les reaccions davant les nostres reaccions

de la persona que no pot escollir,
tenint en compte les recomanacions de la família
o del personal de suport de referència.

- Tenir en compte els complements perquè són importants.
per destacar la singularitat de les persones.
- No excedir-se en els suports per poder potenciar la capacitat de decidir de la persona.
- Respectar l'elecció de la persona.
- Fer servir els suports tècnics per subjectar una persona de manera discreta i respectant la seva imatge.

➤ **Difondre imatges de persones**

- Obtenir el consentiment de la persona que aparegui a les imatges.
- Proporcionar la informació per al consentiment de manera clara.
Les persones que no tinguin capacitats per entendre el consentiment necessitaran el representant legal.
- Oferir aquest consentiment per a les activitats, com ara Carnestoltes, festes i teatres que és on les persones han de canviar la imatge.

Si hi ha dubtes sobre el consentiment,
s'ha de fer una altra activitat.

- Informar sobre els riscos de difondre informació personal, de manera que la persona entengui què implica.
- Informar als mitjans de difusió abans que gravin res, i remarcar que és important donar una imatge positiva, i que es necessita el consentiment de les persones que hi apareixen.
- Informar la persona de la finalitat de les imatges i què se'n farà després.
- No difondre imatges de la intimitat de ningú.
- Avisar amb temps la persona, perquè es pugui preparar i mostrar la imatge personal que vulgui.
- Revisar la ubicació de les fotografies als espais públics.
- Tenir en compte les característiques individuals de la persona, com ara costums culturals, manera de viure la intimitat, la imatge personal i familiar.

5. Intimitat i relacions entre persones

Aspectes generals:

- Totes les persones ens relacionem socialment.
- La sexualitat forma part de l'ésser humà.
- Tota relació entre persones necessita un espai per a la intimitat.
- La intimitat familiar s'ha de respectar i protegir.
- Les característiques individuals (cultura, edat i gènere) s'han de tenir en compte.

➤ Relacions entre persones

- Parlar les qüestions que afecten les persones ateses en espais privats.
- Oferir eines perquè la persona es pugui comunicar
Si no pot fer-ho,
com ara serveis de traducció, plafons de comunicació, comunicació de símbols, etcètera.
- Garantir l'accés a les tecnologies de comunicació, com ara internet, telèfon, correu, etcètera.
- No participar en les comunicacions privades de ningú, tret si ho demanen.
- Explicar com funcionen les noves tecnologies perquè s'entengui que és fàcil perdre informació.

- Proporcionar la informació delicada, com la mort d'una persona o una malaltia, per part de la persona indicada.
- Afavorir que la persona mantingui els vincles importants.
- Fomentar nous vincles si la persona ho desitja.

➤ **Relacions sexuals i afectives**

- Sensibilitzar totes les persones relacionades amb la fundació que la sexualitat i l'afectivitat són drets que tenim tots i totes per igual.
- Facilitar que les persones puguin gestionar la seva sexualitat i afectivitat.
- Valora el cos i la sexualitat de manera individual i personal.
- Respectar les tendències sexuals i afectives.
- Donar eines, com tallers, informació, suport i orientació individual, i ser tolerants i mostrar respecte cap a la identitat sexual perquè tothom pugui gestionar la seva sexualitat.
- Oferir espais i temps privats perquè les persones ateses puguin tenir relacions sexuals i afectives.
- No fer comentaris negatius sobre la sexualitat i l'afectivitat de ningú.

- Reconduir discretament una situació de conducta sexual en públic cap a llocs íntims.
- Protegir les persones més vulnerables de possibles abusos sexuals.

➤ **Visites de persones externes**

- Informar les persones ateses de les visites externes perquè puguin decidir si les volen rebre.
- Proporcionar espais amb privacitat Per fer les trobades.
- Evitar que les visites vagin als espais privats, com ara els banys, les habitacions, etc.
- Rebre el consentiment de la persona atesa i que estigui present si les visites han d'anar a les habitacions.
- Saber què pensa la persona que és la intimitat per poder respectar-la a diari.

6. Intimitat, espais i pertinences

L'espai físic és important perquè hi hagi intimitat personal.

Pot semblar que alguns espais creen divisions entre persones.

La llar és un espai que la llei protegeix.

Sempre s'han de tenir presents les característiques de la persona, com la cultura, l'edat i el gènere.

A continuació s'explica

com s'ha d'actuar si cal fer supervisions d'espais privats quan hi ha sospites que una persona atesa pugui tenir objectes o materials perillosos.

Les persones professionals faran aquestes accions amb delicadesa i respecte per la dignitat de la persona que ha de poder valorar l'espai privat i íntim.

➤ **Supervisions dels espais propis i íntims**

1. Quan la persona pot entendre els danys que pot causar amb l'objecte que es vol supervisar, i que amb aquest objecte es podria fer mal.

- En aquest cas, no es pot supervisar res sense el seu consentiment.

Les persones que tenen capacitat per prendre decisions poden tenir objectes perillosos sense que ningú els ho impedeixi.

- Només es poden dur a terme accions professionals d'acompanyament que respectin la seva decisió.
Perquè, en aquest cas, les normes consideren que la supervisió aniria en contra del dret a la intimitat i llibertat.
2. Quan la persona pot entendre els danys que pot causar amb l'objecte que es vol supervisar, i amb aquest objecte podria fer mal a altres persones.
- En aquest cas, sí que es pot accedir sense la seva autorització i retirar l'objecte.
Això es fa de la manera següent:
 - Se li explica a la persona per què no pot tenir aquell objecte.
Excepte si és una urgència, llavors s'actua sense explicacions.
 - Si no funciona el pas anterior, ni és cap urgència, se li diu que les sospites es comentaran amb la Direcció del centre perquè n'autoritzi la supervisió.
 - Si es fa una supervisió sense consentiment, se li demana amablement a la persona que ensenyi el material que es vol supervisar i que sigui ella mateixa qui l'entregui.
Però no es fa així si fent-ho li causa més malestar.

- Si se supervisa un espai personal sense el consentiment de la persona, aquesta té dret a escollir una altra persona que la defensi i li doni suport, perquè, si vol, pugui queixar-se al Comitè d'Ètica de l'entitat, al Servei d'Inspecció que toqui dels serveis socials, al Ministeri Fiscal, o al Síndic de Greuges.
3. Quan la persona no pot entendre els danys que pot causar amb l'objecte que es vol supervisar, i amb aquest objecte es podria fer mal o fer-ne a d'altres persones.
- En aquest cas, també es pot accedir sense la seva autorització i retirar l'objecte. Això es fa de la manera següent:
 - La persona professional li explica a la persona per què no pot tenir aquell objecte.
 - Si això no funciona, se li diu que les sospites es comentaran amb la Direcció del centre.
 - Si es decideix supervisar l'espai privat sense el seu consentiment, es parla amb la persona afectada. Però no es fa així si, després d'haver-li explicat de nou els motius, li causa més malestar seguir-ne parlant.

7. Intimitat al final de la vida i en la mort

Es garantiran les següents necessitats en cada etapa:

➤ **Al final de la vida**

- Atenció personalitzada.
- Religió.
- Entorn d'intimitat.
- Poder expressar les últimes voluntats.
- Resoldre temes pendents.
- Privacitat en els últims dies.

➤ **Després de la mort**

- Es recomana que una persona propera doni la notícia de manera presencial.

Si la persona que ha de rebre la notícia està incapacitada legalment,
es contacta amb qui la representi ràpidament.

- Donar temps a la família perquè pugui acompanyar a qui rep la notícia i que es puguin acomiadar amb calma i intimitat.

- Oferir espais per poder expressar els sentiments amb llibertat i intimitat.
- Donar el condol a la família i el suport necessari.
- No ensenyar el cadàver si no cal.
- Respectar que la família pugui veure el cos de qui ha mort per fer el procés de dol.
- Acompanyar a la persona atesa a la cerimònia si la família ho vol.
- Informar de la mort a les altres persones ateses garantint el suport a les emocions.

8. Quins riscos per a la intimitat té l'assistència durant molt de temps?

Les persones que reben assistència durant molt de temps poden tenir aquests problemes:

- Convivència.
- Deixar de tractar les persones com a individus i que es deixi de respectar la intimitat.
- Caure en l'error de fer les intervencions de la mateixa manera amb tothom, quan, en realitat, cadascú es mereix un tracte individualitzat.
- Tractar les persones com si fossin objectes.
- Agafar massa confiança fins al punt de perdre el respecte.

➤ **Accions recomanades per evitar aquests riscos**

- Promoure l'empatia, que és posar-se al lloc de l'altra persona.
- Reciclar els coneixements de les persones professionals.
- Reflexionar sobre la manera com es fa l'atenció professional, perquè tracti les persones ateses com a adultes.
- Revisar si cap persona professional abusa del poder.
- Facilitar la convivència en grups reduïts.
- Fer que els espais comuns siguin més personals.

- Fer que les persones ateses participin en les decisions de l'entitat.
- Evitar els canvis de personal freqüents, sobretot, quan hi ha un vincle positiu.
- Incorporar persones professionals especialitzades en l'atenció directa.

➤ **Comunicació i tracte**

- Promoure la comunicació i el tracte de manera individual.
- No generalitzar.
- Identificar les persones pel seu nom, no com a números o lletres.
- Donar espais perquè les persones ateses puguin reflexionar, queixar-se o demanar el que necessitin, i garantir que rebin resposta.
- Avaluar el llenguatge que s'utilitza per comunicar-se i les pautes per relacionar-se.
- Tractar de la mateixa manera les persones sense diferenciar si són homes, dones o el gènere que visquin.
- Respectar les característiques individuals de cada persona.
- Tenir present que, com més relació afectiva hi ha amb una persona, més fàcil és deixar de respectar els seus drets.